

NADNIEMENSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 168
Redakcja otwarta od 12-115-6
Administracja 10-114-6
Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odnośnikiem i przes. poczt. 4 zł. 60 gr.

№ 253

Rok II.

GRODNO

niedziela 13 września 1925 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobnie za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięcznie p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 8-mi kolumnowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego awizowania.

Sytuacja w Rosji Sowieckiej

W tych dniach przyjechała z Moskwy pewna osoba, która uprzejmie udzieliła nam informacji odnośnie niektórych spraw, dotyczących się obecnego życia w Rosji Sowieckiej.

Wedle słów tej osoby życie w Rosji, a w szczególności zaś w Moskwie, przedstawia następujący obraz:

Wobec wyznaczenia dla każdego mieszkańca odpowiedniej ilości kubicznych arszynów przestrzeni, zajmowanego mieszkania, kryzys mieszkaniowy w Moskwie dochodzi do rozmiarów wprost katastrofalnych. Jedną z prawdziwych tragedii mieszkańców stanowią t. zw. komitety domowe, które mają za zadanie donoszenie władzom o najdrobniejszych szczegółach domowego życia lokatorów. Są to nieustannie napięte oczy i uszy, spędzające sen z powiek spokojnym mieszkańcom. Oczy te i uszy śledzą nawet kto przychodzi z wizytą i jeżeli zauważą, że u kogoś bywają częściej, donoszą o tem ministrowi finansów, który tych, na szeroką skalę żyjących lokatorów okłada odpowiednim podatkiem.

Zarobki doprowadzone do minimum. Otrzymać pracę jest formalnym niepodobieństwem, a jedyną konkretną pracą większości inteligencji jest stanie w nieskończonych ogonkach wszystkich biur pracy.

Wobec śmierci Lenina i upadku antorytetu Trockiego, którego w swoim czasie usiłowano otruć, władza bolszewicka nie posiada już dziś tej siły, jaką miała w ubiegłych latach.

Dziś władza ta trzyma się siłą terrorem oraz paniką, wywoływaną wśród ludności drakońskimi systemami rządzenia, wobec czego władzę tę śmiało nazwać można kolosem na glinianych nogach, którego obalić może pierwszy lepszy rzucony węgiel kamień.

Dlatego też stosunek do Polski ze strony działaczy politycznych, jakkolwiek zdecydowanie wrogi, dalekim jest jednak od wywołania jakiegokolwiek zamieszki, mogącej grozić wojną, ona bowiem byłaby początkiem końca bolszewickiej władzy.

Chłopi i robotnicy coraz bardziej odsuwają się od komunistów powiększając oboz bezpartyjnych.

To co w czasach istotnej siły komunizmu zdawało się być mocne i potężne, kruszy się i rozpada, dając wyraźny obraz zwrotu i przejścia ku dawnym, przedwojennym czasom, z tą tylko

różnicą, że obecnie zjawiał się nowy typ burżuazji t. zw. „proletariackiej”.

Charakterystycznym przykładem powrotu do starych metod i systemów jest mające nastąpić od 1 października r. b. wprowadzenie w Rosji monopolu wódczanego, tego monopolu za który tak mocno napadali bolszewicy na Wittego twierdząc, że dzięki niemu rząd carski rozpał Rosję.

Sowiecki monopol przewiduje sprzedaż wódki o 40 proc. mocy. Tenże zwrot ku „starym” daje się zauważyć we wszelkich gałęziach przemysłu, handlu, techniki i t. d.

O ile Moskwa do pewnego stopnia powróciła do zewnętrznego wyglądu dawnych czasów o tyle tego powiedzieć się nie można o Petersburgu, stanowiącym dziś obraz zupełnej ruiny, ku czemu w wielkiej mierze przyczyniła się olbrzymia zeszłoroczna powódź.

W Moskwie jakoby skoncentrowała się wielka ilość żydów, którzy tam korzystają z nazwy „gosnac” stanowiącej bolszewicki skrót ze słów „gospodstwuuszczajca nacja”.

Na rynkach znajduje się mnóstwo kosztownych przedmiotów, należących do byłych arystokratów, które sprzedają się obecnie za mizerne grosze spekulantom, zerującym na ludzkiej krzywdzie.

Życie kulturalne rozwija się w odmiennym, niż przed wojną kierunku. Na rynek księgarski rzuca się zagraniczne wydawnictwa, lecz jedynie takie, które ostro krytykują byłego ustrój carski npr. „Zapiski Wittego”, „Pamiętnik Aleksandry Fiodorowny” i t. p.

Życie szkolne trzyma się mocno pewnego kierunku, silnie wzrasta liczba „komsomolców”.

Wobec czego w ciągu 5—6 lat, a może i wcześniej, Europa zmuszona będzie liczyć się reprezentantami tej nowej kultury.

Sowiecka Rosja zapożyczyła od zachodnich państw i wprowadziła w życie śluby cywilne, posiadające większe znaczenie, niż cerkiewne, które to uważane są jedynie za kościelne obrzędy.

Wobec dziwnego niezrozumienia stanu rzeczy oraz obojętności, jaka cechuje stosunek zachodnio-europejskiej inteligencji do losów Rosji, wśród pozostałej tam inteligencji tkwi z tego powodu wielka doza zdziwienia, a po części nawet rozgorzyczenia. Stosunek

ten, który nazwać można beznadziejnym ze strony inteligencji rosyjskiej, oczekującej jakiegoś odruchu zainteresowania, doprowadza ją do beznadziejnego opuszczenia rąk i zmusza do pójścia na służbę bolszewicką w celu zachowania nacionalnego oblicza Rosji oraz ratowania się przed głodową śmiercią. Wielu z idących pod tym przymusem na tę służbę, straciwszy wiarę w możliwość zmian politycznych, zaczyna uczciwie pracować dla tych, którzy, jak widać, zdobywają sobie za czynną solidną podstawę do egzystencji politycznej.

Oto główny zarys ważniejszych zagadnień w tej sprawie — w sprawie życia wewnętrznego, owego sfinksia północy, za jaki zwykle uchodziła Rosja.

Ów sfinks rosyjski z upadkiem caratu, a dojściem nowej władzy do steru nawą państwową, nic ze swej sfinksowości nie utracił i na długie lata, a może i na zawsze, pozostanie zagadką dla zachodnich narodów.

Jedną z przyczyn, dla których tak właśnie, a nie inaczej, prawdopodobnie będzie jest to, że Europa, zniżywszy cokolwiek bądź w kierunku poznania owego sfinksia czyni to połowicznie, niedość, bez istotnej chęci zbadania sprawy do gruntu.

Na rozwój wypadków, które wstrząsają kolosem rosyjskim wywołały drgnienia w całej Europie, Europa ta patrzy z beznadziejną obojętnością, reagując w takiej formie, która nic dziwnego, że wywołuje zdumienie, liczącej na zewnętrzną pomoc inteligencji rosyjskiej i doprowadzić ją w końcu musi do stanu apatii i poddania się prądom, niosącemu ją w zastawione sieci bolszewizmu.

Jeżeli uważać mamy bolszewizm za

zjawisko zagrażające kulturze i cywilizacji, za zło przeciwko któremu walczyć należy wszelkimi siłami, jeżeli głos oburzenia przeciwko idei bolszewizmu i jego wyznawcom mamy uważać za głos istotnej prawdy i głębokiego przeświadczenia całego cywilizowanego świata — to patrząc na tę doskonałą obojętność inteligencji zachodu co do losów inteligencji rosyjskiej oraz brak reakcji co do zmiany sytuacji, czy nie wypadałoby nam zapytać się, czy przypadkiem nie ta obojętność inteligencji całego cywilizowanego świata — jest tym właśnie cementem, spajającym siły bolszewizmu.

Partja niezadowolonych z ustroju bolszewickiego jest jeszcze dość wielka i świadoma swej siły — aby otrzymawszy podniętą z zewnątrz stać się dozą dynamitu, która zdołałaby rozsadzić tę jaskinię gwałtu i terroru.

Oczekiwana w rocznicę „Oktybrskiej” rewolucji 1917 roku amnestja dla wszystkich emigrantów może stać się przełomowym momentem w dziejach bolszewizmu, a tem samem w dziejach całego świata, o ile przed tem świat ten nie wypowie swego stosunku do tej emigracji, która o ile pójdzie na lep bolszewickich obietnic stanie się powolnym narzędziem w rękach tych sprytnych politycznych spekulantów i znakomicie pomnażając kadry pozostałej tam zrozpaczonej inteligencji wzmocni szeregi armji, przygotowującej się do walki na śmierć i życie z kulturą i cywilizacją świata.

Prasa rosyjska wszędzie gdziekolwiek znajdują się jej odtamy nader poważnie zastanawia się nad tą kwestją, licząc jednocześnie na sukces ze strony prasy innych państw i narodów.

Bacność Lokatorzy!

Zarząd Związku Lokatorów i Sublokatorów w Grodnie zawiadamia swoich członków, że Magistrat już rozsyła nakazy płatnicze na 6 proc. podatek od lokali na rzecz rozbudowy miasta.

Wobec czego wszyscy pokrzywdzeni tym podatkiem winni złożyć rekurs do Izby Skarbowej w Białymstoku załączając przytem odpis orzeczenia Urzędu Rozjemczego lub umowę przedwójną z 1914 r.

Termin do składania rekursów 14-sto dniowy od dnia otrzymania nakazu. Pokrzywdzeni tym podatkiem nie posiadający żadnego dowodu rzeczywistej stawki podstawowego komornego winni zwrócić się do Urzędu Rozjemczego, celem ustalenia takowej. Szczegółowych informacji udziela Biuro Związku (podwórze Magistratu) codziennie od 10—1 i 6—9 wiecz.

Zarząd.

Czy jesteś już członkiem
cywilnego klubu sportowego?

CRESOVIA

Teatr Żołnierski

Dzisiaj premiera długa oczekiwana w naszym Grodnie narodowej sztuki Wł. Anczyca p. t. „Kościuszko pod Racławicami”. Wobec masy statystów, komparsów i ról podrzędnych, główne role wykonują zaproszone pierwszorzędne siły amatorskie naszego miasta.

Catość opracował reż. Dobński, który jednocześnie odtworzył kilka epizodów. Popularna ta sztuka wywołała w naszym mieście wielkie zainteresowanie.

Z ćwiczeń wielkich jednostek pod Grodnem

Jak donosiliśmy odbyły się w dniach 5 i 6-go bm. w rejonie Grodna większe ćwiczenia piechoty i kawalerji.

Ćwiczenia te miały na celu obronę węzła komunikacyjnego przez piechotę przed większą jednostką kawalerji.

Stroną nacierającą (niebieską) była 1 dyw. kaw. dowodzona przez pułk Ostrowskiego — stroną broniącą się (czerwoną) stanowiła 29 dyw. piech. — dowodzona przez pułk s. g. Zamorskiego.

Sytuacja w dniu 5-go września była następująca:

Niebiescy uzyskali pewne sukcesy na linii rz. Nazwi prac czerwonych ku Grodnui zagrażając temu miastu poważnie od zachodu przez związanie sił czerwonych od południa i wschodu — a manewr od północy z zadaniem opanowania miasta i odcięcia odwrotu.

Wobec tego zadaniem czerwonych było uniemożliwić nieprzyjacielowi dojście do Grodna i zniszczyć przeprawy przez Niemen. — Stosownie do tej sytuacji czerwoni opanowali linię byłych fortów na lew. brzegu Niemna stwarzając tu potężną sieć ognia karabinów maszynowych pod którymi załamałoby się natarcie niebieskich.

To też akcja w d. 5. IX. — rozwijała się powoli i ostrożnie gdyż niebiescy liczyli się poważnie z oporem czerwonych.

W dniu tym zdołali niebiescy opanować tylko linię ubezpieczeń czerwonych zepchnąć ich stamtąd podsuwając swe patrole pod linię samych fortów. — Jedynie na prawem skrzydle uzyskali w rejonie Folsza (Waljusza) większe sukcesy — przełamując opór czerwonych. Tam przeprowadziło się przez Łososiankę kilka szwadronów.

Wobec zapadającej nocy ćwiczenia zostały przerwane z tem, że w dniu 6-go o godz. 9-tej akcja z powrotem będzie podjęta.

Sytuacja w tym dniu przedstawiała się korzystniej dla broniącego się. — Niebiescy bowiem nie chcą narażać się na ogromne straty jakie przynios-

łoby im frontalne natarcie — postanowili całą brygadą kawalerji sforsować Niemen w rejonie m. Bereżany wiążąc przeciwnika na reszcie frontu. Skutkiem jednak silnego przemieszczenia koni (które odbyły w ciągu d. 5-go 70 km.) opóźnił się tak, że czerwoni zdołali część swych odwodów rzucić na prawy brzeg Niemna — opanowując miejsce przeprawy niebieskich przed ich przybyciem.

Kolumna pontonowa niebieskich która miała rzucić most przez Niemen celem przeprawy kawalerji została tak uszkodzona ogniem czerwonych, że mowy nie było o jej wykorzystaniu a w następstwie niemożliwość zbudowania mostu.

W prawdzie nie było to równoznaczne z przegraną, gdyż pozostawało jeszcze przebycie rzeki — wpław — czego jednak zaniechano, skutkiem silnego prądu i podwyższonego stanu wody.

Na polecenie więc kierownictwa ćwiczeń uznano ćwiczenia te za ukończone o godz. 13-tej.

Most zbudowano jedynie dla celów szkoleniowych w stosunkowo szybkim czasie (jeśli się zważy, że budowali go rezerwiści) bo w przeciągu 2 g. 30 m.

Korzyści ćwiczenia były osiągnięte — gdyż kawalerja przekonała się, że piechota jest bardzo poważnym przeciwnikiem, wobec którego trzeba zachować dużo ostrożności i z którym trzeba się liczyć.

Piechota zaś miała sposobność zapoznać się z działaniem większej jednostki kawalerji.

W każdym razie piechota pozostała przez cały czas panem sytuacji.

Zapowiedziana defilada nie odbyła się ponieważ zmęczenie koni na to nie pozwalało.

Ukazał się nowy numer tygodnika

Wiadomości Literackie

Adres Administracji:
WARSAWA, Ś-to Krzyńska 30
tel. 223-04.

Udzielam lekcji angielskiego

W bieram komplet. Informacje od 1-2 w poniedziałki, wtorki i piątki ul. Telegraficzna № 24 u Hr. Mięczyńskiego. 8 7

Posady biurowej, lub lekcji na godziny poszukuje młoda osoba z maturą. Ofertę sub „Zaraz”, w redakcji. 10-X

Młodzież szkolna, zakupująca u mnie podręczniki szkolne, otrzymuje zupełnie bezpłatnie „Mój dziennik” do zapisywania lekcji lub „Przyjaciel szkolny”

Księgarnia i skład materiałów pisemnych

E. Iberskiego

Grodno, Dominikańska 31.

Poleca w wielkim wyborze na rok szkolny 1925—26

Podręczniki SZKOLNE — dla wszystkich Grodzieńskich Zakładów Naukowych po cenach wydawnictw warszawskich.

Artykuły pisemne, przyrządy do rysunków i kreślenia, tornistry i t. p. po cenach niższych

UWAGA! Wszyscy uczniowie, kupujący książki, mogą w razie nowego rozporządzenia władzy szkolnej, zamienić u mnie na podręczniki obowiązujące.

— WYPOŻYCZALNIA KSIĄŻEK —

Dla pp. Nauczycieli i Młodzieży Szkolnej 50% zniżki.

PRZETARG.

Państwowa Fabryka Wyróbów Tytoniowych w Grodnie niżej ogłasza nieograniczony przetarg na budowę murowanego budynku mieszkalnego przy ul. Orzeszkowej L. 39 w Grodnie. O wymiarach: szerokości 15,00, długości 30,50. Budynek piętrowy z poddaszem i piwnicami.

Oferty na przepisowych blankietach należy składać w kopertach zalakowanych pięcioma lakowemi pieczęciami firmy z napisem „Oferta na budowę domu mieszkalnego dla urzędników Państwowej Fabryki Wyróbów Tytoniowych w Grodnie przy ul. Orzeszkowej” w tutejszej Kancelarii (ul. Mostowa 3) do godziny 10-ej dn. 28 września b. r.

Do oferty należy dołączyć kwit z odpisem na wpłacone do Kasy Państwowej Fabryki Wyróbów Tytoniowych w Grodnie wadium w wysokości 5000 zł.

Komisijne otwarcie kopert w obecności ewentualnie przybyłych oferentów nastąpi w dniu 28 września 1925 r. o godz. 11 tej.

Oferty złożone na nieprzepisowych blankietach, bez odpowiednich załączników, ze zmienionymi warunkami lub po upływie terminu nie będą uwzględnione.

Państwowa Fabryka Wyróbów Tytoniowych zastrzega sobie prawo wyboru oferenta niezależnie od wysokości sumy.

Ślepe kosztorysy i blankiety ofertowe można nabywać w tutejszej kancelarii począwszy od 15 września za zwrotem własnych kosztów.

Informacje udzielają się w godzinach urzędowych w Kancelarii Fabryki (Mostowa 3).

Grodno, dn. 11 września 1925 r.
L. Dz. 3591.

Z MAŁYM KAPITAŁEM DUŻE ZYSKI

przenośne aparaty N.A.E. duży i KOK WĘDROWNYCH KIN. mały o własnej elektryczności dla

Kinoaparaty różnych typów do miejscowej i o własnej elektryczności dla kinoteatrów, szkół, organizacji i stowarzyszeń społecznych, instytucji społecznych, gmin, szpitali, więzień i wogóle do miejskiego i wiejskiego użytku.

Wszelkie części do aparatów. Pathé.

Konc. Tow. **PATHÉ-NORD**, Warszawa, Długa 48/II
telef. 518-51

Dzisiaj
ostatnie
2. serje

Europa mówią

o tem

podług arcydzieła JULES VERNE'A p. t.

Podróż naokoło ŚWIATA

W roli gł. LAURE-de-PLANTE piękność amerykańska i WILLIAM DESMOND

Kino Saturn

Po gruntownym odnowieniu otwarcie sezonu!

Dziewczę z kabaretu

Tragedja hrabianki Tudot — Dramat w 10 aktach

W roli gł. **M. Philbon**